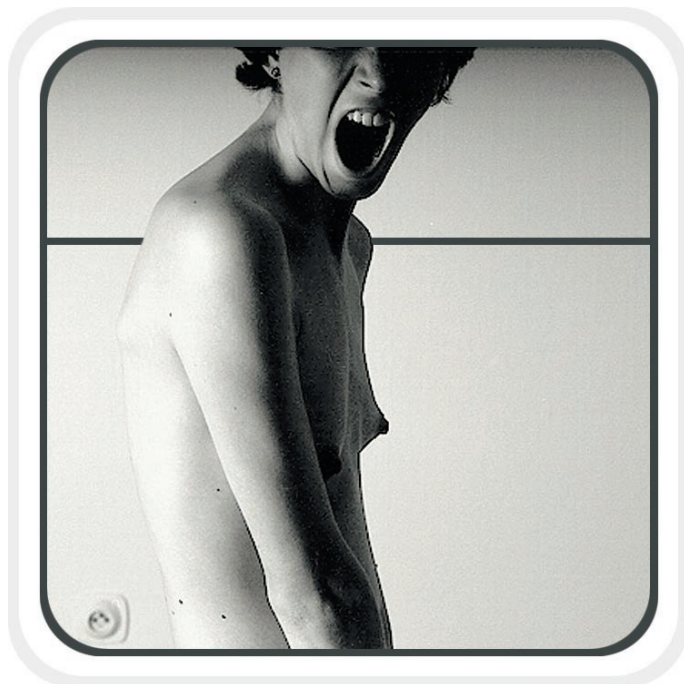

WAGON 11/07

Petr Čermáček
Jonáš Červinka
Viola Fischerová
Hana Fousková
Richard R. Klíčník
Petr Kukul
Martin Provazník
Miloš Říha
Ivana Svobodová
Miroslav Václavek
Irena Václavíková

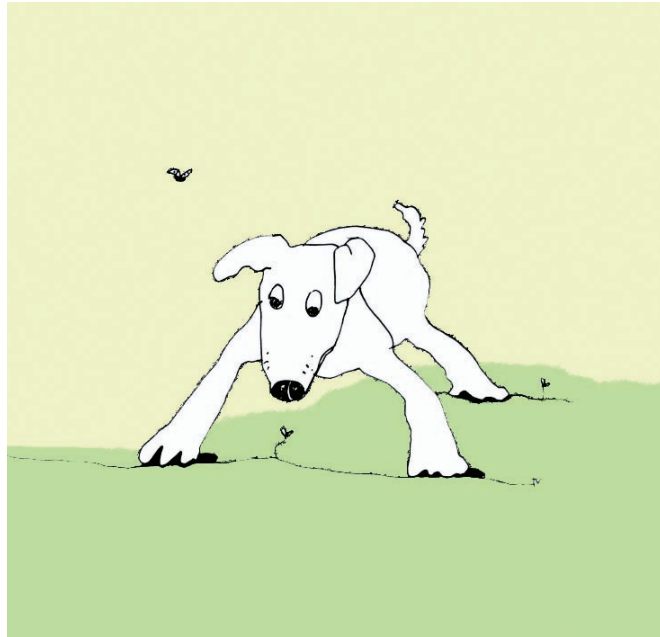

➤ Něco inspirace pro záškolácké bloudění jarem

Jaro je čas úpadku pracovní morálky a rozmyslného potulování. Je právě tak teplo, aby člověk nestrádal v těžkém oblečení, a právě tak chladno, aby ještě mohl trochu myslet. A myšlení, to se na jaře nejlépe využije k plánování nových avantýr, úvahám nad krátkostí sukni dovádivých lolitek, anebo (alespoň my doufáme) ke čtení a psaní básní, inspirovaných vším tím předchozím.

Vítáme vás u jarního čísla almanachu Wagon!

Náklad poesie vezeme tentokrát vzácný a přebohatý, čítá hned jedenáct jmen. S výběrem ze starších i zcela nových a ještě nepublikovaných textů vás jistě uchvátí Viola Fischerová, básnířka, kterou jste mohli ocenit i osobně na únorovém autorském čtení v Paměti – křest její nové sbírky *Předkonec* vám doporučujeme navštívit hned na 1. máje v pražském knihkupectví Fra. Máme pro vás také dva výtečné básnické cykly: úryvek z prvního poslal Petr Čermáček, a druhý, cyklus *Orel velmi*, vám představí Petr Kukal. Výběrem

z textů tentokrát uvedeme také výjimečnou básničku z kraje pod Ještědem, Hanu Fouskovou, a z opačného konce republiky vás literárně pozdraví Irena Václavíková. Vybrali jsme z jemného básnického přediava, které splétá do textů Miroslav Václavek. Již podruhé se ve Wagonu objevuje mladý liberecký básník Jonáš Červinka, a dokonce počtvrté si přečtete texty Richarda Klíčnicka - tentokrát převážně v hravém duchu. Naopak teprve poprvé se svými obraznými a zvukomalebnými básněmi představí Miloš Říha, známý především z literárních serverů Písmák, Totem a LiTerra. Svou premiéru bude mít v jarním Wagonu křehká poesie Martina Provazníka a poetická vyprávění Ivany Svobodové.

Na prózu tentokrát nedošlo, alespoň ne ve formě povídky. Neměli byste ale minout autorský profil Hany Fouskové! Její syrový vlastní životopis pro mnohé objasní, odkud vyvěrají básně, které způsobily v české literatuře svého času

Úvodník

pozdvižení, jež pak vyvrcholilo nominací na Magnesii Literu 2004. Zajímavý náklad skrývá i rubrika *Z jiných tratí* – něco o pěstování a kultivování Psího vína nám v rozhovoru prozradil Petr Štengl, šéfredaktor tohoto na současnou poesii zaměřeného časopisu. O půvabný vizuální doprovod se v jarním čísle postaral Daniel Hauser, z jehož fotografického archívu jsme vybrali sérii aktů, ale plánujeme, že vás postupně seznámíme i s další jeho tvorbou, neb i ta stojí za shlédnutí.

Přejeme vám příjemné čtení, pěkné dívání - a hlavně krásné jaro!

J.N.S.

Web: www.almanachwagon.cz
E-mail: redakce@almanachwagon.cz

Šéfredaktor a redaktor poesie: **Jitka N. Srbová**
Redakce: **E. Choroba, Nykos, Anna Nymová**
Design a mnozí efektové: **Trignom**

Obsah

	Telegrafní sloupek O knihovnách a tak	5
	Náklad Petr Čermáček Jonáš Červinka Viola Fischerová Hana Fousková Richard R. Klíčník Petr Kukul Martin Provazník Miloš Říha Ivana Svobodová Miroslav Václavek Irena Václavíková	7 10 14 21 28 32 35 38 42 48 53
	Z jiných tratí Petr Štengl	55

↳ O knihovnách a tak

Tak nám asi budou stavět novou knihovnu. Národní. Klementinum, ambiciózní projekt u nás tak nepopulárního jezuitského řádu, přestává stačit současným potřebám. Alespoň tak je to prezentováno. V tisku je teď ale hlavně diskutován vítězný architektonický návrh Jana Kaplického. Ale nebojte se, o něm psát nehodlám. Nebo hodlám?

Když jsem kdysi začal jezdit za naše hranice směrem na západ, byla pro mne velkým šokem téměř ve všech domácnostech, které jsem měl možnost navštívit, absence důležitého kusu nábytku. Tím kusem nábytku byla knihovna. Už jako dítě jsem byl hrdým vlastníkem několika stovek knih, často jsem musel řešit otázku kam s nimi, a v rodinách mých západoevropských známých jsem našel vždy jen mnohadílnou encyklopedii a pak dalších knih sotva pár desítek. Tato kulturní odlišnost se vysvětlila, když jsem poprvé navštívil jejich veřejnou knihovnu. Většinou se jednalo o jednu z největších budov i na malých městech. Budovu vybavenou nejen knihami v mnoha jazycích, často i v češtině, ale i moderní technikou, mnoha studijními místy a kouty s pohodlnými křesly, které přímo lákaly k odpolední strávenému s knihou.

Realita reálného socialismu byla tristní. Knihovny byly nastrkány v nevyhovujících prostorách, jejich technická vybavenost byla ubohá. Knihy byly přístupné především podle ideologického klíče. Dalo se čekat, že po roce 1989 dojde i v této oblasti k podstatným změnám.

První realizovaný projekt budovy veřejné knihovny po dlouhých desetiletích reálného socialismu, kdy se knihovny prostě nestavěly, mám od domu asi pět minut. Jedná se o tzv. stavbu smíření. Na místě během „křišťálové“ noci vypálené liberecké synagogy byla vystavěna v letech 1997 – 2001 budova Krajské vědecké knihovny v Liberci a židovská modlitebna. Atraktivní architektonický zevnějšek i palubově řešený interiér vyšel z rýsovacího prkna Radima Kousala. Sice trochu smrdí plagiátorstvím, když se člověk seznámí s několika stavbami Jeana Nouvela, u kterého Kousal podle vlastních slov rok ořezával tužky, ale nechť. Alespoň má opravdu evropské rozměry a šmrnc. Ale pak už je realizace typickým příkladem české reality. Stavbu prováděla stavební firma, kterou soudce Jiří Berka poslal do konkurzu, takže dokončení knihovny připomínalo komplikovaný porod kleštěmi. A na stavbě se to projevilo. Skleněný obklad několikrát prasknul. Do knihovny i do modlitebny teče střechou. Do přednáškového sálu fouká netěsným skleněným pláštěm. Režijní místnost je dobrým odkladištěm, protože kabel, který vedl k ovládacím panelům, se někde přerušil a už se nenašel nikdo, kdo by zaplatil kompletní rozebrání obkladů a podhledů onoho sálu, kudy ten kabel vede. Atd.

Aby toho nebylo málo, do čela knihovny byl jmenován ředitel Pavel Harvánek, kterého chvíli předtím vyhodili z libereckého divadla. Je to taková tradice u nás na severu, že když už jste jednou ředitel, musíte být už pořád jen ředitel, je jedno čeho. V knihovně fyzicky moc nepobýval, rád se vozil ve služebním autě po všech čertech, na což nakonec doplatil, protože jeho odvolání stálo na podivně vedené knize jízd. A knihovna si žila vlastním životem. Původní architektova koncepce volně přístupného fondu vzala za své. Pravda, knihy se ztrácely, tak šup s nimi do skladů. Ovšem peníze na mzdy pro lidi, kteří by ty knihy vyhledávali, se hledají obtížně.

Telegrafní sloupek

Takže do Prahy a vlastně i zbytku Česka vzkazuji: jestli budeme mít Národní knihovnu jako mežúzu nebo jako tradiční krabici, je vlastně jedno. Důležitější je všechno ostatní. Nezbyvá nám, než trpně čekat, jak to všechno vlastně dopadne. Pro jistotu jsem už své roční dceři začal pořizovat její vlastní knihovnu a tu svoji také raději rozšiřuji. Ale o akvizici třeba příště.

Nykos

Petr Čermáček

Linea nigra

(ze stejnojmenného cyklu)

Janě

...táhne z kopřiv
z koutů. z černé líhně
hlad lilii po blankytu

z dětských modřin
ozvěna. starost. výheň:
jít rovně, jít po boku

přítmi
až dech se lekne

na cestě domů první drak
– pulsující mandorla –
zlomil se nad ladami
a zmizel v bezinkách
zůstal jen šlic – opadlý pruh

nikde nic
jen malý motiv –
zvířený kosí kruh

řeč dechu
v noci prohořívá
tvář
kolem očí a úst

runovým písmem
trojitou nití

přes sebe

*jak koruny topolů
kolem tekoucích vod*

Anna
se dotýká kmene stromu
prvně: váhavě, dychtivě, snivě
zapomíná na předchozí pláč
hledá vrchol
vysoko nad mou hlavou

kolik podobenství, mýtů
bych teď mohl...
proč ale
stačí ten obraz:
*lenticely očí
obrácené k nebi
chvění prstů*

Petr Čermáček

vracíme se
v chybějícím světle

pan Zbyszek stele
odraz v balkónovém skle

Anna s jablkem v ruce
ověřuje vzdálenosti

sloup, větve, slunce
nic není jisté

ani my už ne

vlak

vlahý adventní vítr
honí prach v poli

v noci jsem přenášel staré listiny
na bílém talíři s jablkem
sem tam klášterní knihovnou

důvěrné
i nepatřičné

obraz za oknem
i ten sen

koleda

dýňové barvy
za oknem
dávno v bílé tmě

vejdeš do betlémské
kuchyně:
badyán, anýz
na stěně stíny
všech těch zvířat

Anna je chytá
halejuja

domů

nehybnost jíní
a krčních obratlů
na železničním mostě
rozsvícený vánoční sních

míjí nás
auto za autem
tvoje babička
pláče po smrti
moje se chce stěhovat
od pravnoučat

Anna spí
snad to stihneme

Petr Čermáček

mimo cyklus

↘adam

má cígo a fenu
práci, internet
*mu můžou vykládat
chce žít teď*
koupí si plazmovku
maj slevu.
pak přijde baba, děcko
je mu už třicet, ne?

kosa jak sviňa
cígo hasne
kurva, kde je ta fena?

uprostřed parku
čučí do ztracena

↘přeryv

z kraje noci si sen klestil
cestu z tvých vystouplých kostí
klen, ještě v listí, u skla kotvil
z ořeší už bez něžností

zapráskalo pozdní prádlo
třískla garážová vrata
jako bys přitlačil rydlo
a šlo skrz, na stůl, přes skrytá

místa, až na podloží strachu
kde tma zeje jen pouhý půlkrok
od tvého spánku a s ní svrchu
stéká televizní klejotok

↘frantík

obecní prošťáček
táhne mu na šedesát
zametá
prach usedavě drhne v očích
Frantíku přijď na hon
párek s hořčicí
Lovu zdar
Wendersův bývalý anděl
v oranžové vestě
v kopci u hasičárny

shořel čas
smísil se popel

↘Petr Čermáček

Narodil se v roce 1972 v Chocni. Básník a výtvarník. Žije v Brně, působí jako odborný asistent na Mendelově zemědělské a lesnické universitě v Brně. Redaktor revue Weles. Kromě několika soukromých tisků vydal knižně básnické sbírky *Drkotání větví* (Host, Brno 1998), *V průsečíku ryb* (Host, Brno 2002), *Mezi rezedami* (Sursum, Tišnov 2005) a *Rozhovory běloby* (Host, Brno 2006). Jeho verše byly přeloženo do polštiny (časopis *Pobocza* 14/2003).

Jonáš Červinka

↳ Dospělost

*„Pane, co je to dospělost?
Snad ne jen slovo tisíckrát odrbané
v hubách moudrých?“*

Nahý, uvnitř nahý, zvenčí nahý
ležíš a přitahuješ si pokrývku až do krku
Pokoušíš se usnout, oči jak slívy,
jak staré dukáty ti utíkají do noci
Něco ti nedá spát
To mýty lásky se dnes jak kuličky hroznového vína
rozsypaly po světnici a šlapalo se po nich
v šíleném běsnění dospělosti

Bez vzpomínek na svatební kytici
Bez potřeby jít vždy příkladem
Bez úcty

„Viděl jsem to! Pane dnes viděl jsem to!“

↳ V přístřeší pěny

Jednou spatřil jsem
obrovskou černou vlnu
a pod ní sebe,
zděšeného v přístřeší pěny

Různé fáze života
do očí mi byly
jako plátky syrového masa,
jenž na talíři
rytmicky jsou rozloženy

A ono nešlo utéct!
A ono nešlo říci ne!

Strach byl
v té chvíli němou odvahou,
harpuna pomocí,
kašel útěchou
a vyslovení svých možností
pouhou konvencí,
co čpí vůní
mrtvé velryby

Ale ani zlomený třetí obratel údivu
nezměnil nic na tom,
že kapky vody ustrnulé,
měli začít řezat tou správnou,
ostrou hranou nože

Imaginace je vířivá
a já si v přístřeší pěny
uvědomil poprvé,
že jí nelze nijak spoutat ani zařadit

↘ Pro nás víno a vodu prosím

U stolu:

On měl rysy indiána, snad i ránu vůdce kmene,
o matce se však nikdy nebaví a o otci mlčí.

Ona měla ruce jako lopatičky ukradené z dětského pískoviště,
skvrnité a studené po dešti

Seděli tam spolu -

byl jsem tam navíc a přesto jim tolik potřebný

Ten čas společně strávený v káfé byl palačinkou hledající svůj tvar
(zrozená z ničeho umírající v nic)

Bar byl tu noc delší než přehlídkové molo se třpytkami na očích,
a morality se proto rozbíjely jako křišťál o beton

Limity jsou dány - mezi jejich naplněním

se však mocně rozfoukává prach v blažené nebytí!

↘ Venuše

Zahlédl jsem tě v úkosu mramoru,
v souloži osmitaktí

Zahlédl jsem tě na náměstí v Sieně
s šaty z neznámé tkaniny

Zahlédl jsem tě bez doteku
a přesto mě bříška prstů páčila

Byla jsi to ty -

živá, jelikož v přestrojení

Víš jak nikdy nezmizet

Jsi ukrytá ve vlasech smyčců
a orchestr vyhrává rázně do vloček

Zahlédl jsem tě v úplnosti překotného

Byla jsi to ty -

krásná, i když ses vzdala perutí své oddanosti

krásná, i když jsi prodávala barvu z pomeranče

↳ KONÍČKU

Dum spiro amo – (Canto LXX)

Koníčku uháněj přes rotundy modřín, do lavin mladých těl.
Vůle je krátká, nejprve je výdech až pak jeho zhodnocení.

Koníčku uháněj. Čas, ten lesklý mečoun protne vlnu na blankytu zítřka.

A My? Jsme věčně v odhodlání.

A My? Jsme věčně v mezikroku.

Ty ale uháněj přes pole zlatých makovic. Jen ty sám!
Bez sedla z perletí, bez jezdce, jenž ti jistotou lámal hřbet.

Uháněj pro radost - to je, když ohňostroj počítá s volností padajícího
a minulost je zrovna znovuzrozením ryby vpuštěné nazpět do rybníka.

Ty ale uháněj, ještě než začneš citovat jiné - *nabírat ano, nikdy však nesebrat.*
Koníčku uháněj přes pouště žlutých minorit, skrz vůni zralých datlí.
Nepodáš ruku cizím, v letu nemůžeš, víš to, uháníš...

Koníčku uháněj přes ostrovy bolavých levandulí, obdivuj moře z vrchu,
ale nevěř duze, překlenula ho krásou od jednoho břehu k druhému,
pouze aby se mu pak mohla ztratit.

Koníčku uháněj přes stádo hebkých včel, kde ženám padá pyl na nártý
a kde je povinné milovat kořata pro jejich nezkušenost.
Koníčku jen ty sám! Už tak jsi předem svázaný, už tak vzpomínáš,
aniž bys doposavad vyrazil - bez fotek, beze slov, bez odpovědí...
Často tě někdo jenom lehce pohládí, ale na pláč už budeš daleko,
blaženě osamocen, vždy na počátku konce jako slza v koutku oka.

Koníčku už o tobě namluvili mnoho. Ty jsi se ale našel v rámu světa
jako kapka červené na Pollockově obrazu.

Koníčku protni promenády cizích ulic.
Osvobod' holuby z voliér a nestarej se jestli pak umřou v letu.
To co bylo se ztratí jak prsten na zkořnatělé ruce.
Koníčku uháněj přes rytmy tamtamů, jenž ti doposavad byly cizí.
Koníčku v namluvách plameňáků hledej sám sebe, v letu neslyšených,
pára ti jde od huby když stojíš.

Koníčku uháněj přes fialové parky odpočinku, kde zrovna podávají čaj
V úsměvu těch mladých dívek se zračí horizont, ty jsi už ale za nimi,
před dalším na obzoru.
Chvátáš do zimy rychlostí při které si voda nedovolí zamrznout.

Koníčku uháněj přes rezavé bory svědomí až daleko na sever.
Nemáš alibi, neznají tě, neznáš se.
Nemáš čas na výčitky ani na omluvy.
Prach nestačí usednout, stejně tak jako krása zakořenit.
Koníčku - v tom je tvé vítězství, kde není poražených.

Jonáš Červinka

↘ Z Jitřavy

Je mléčné ráno,
mlčenlivě prosté, pramálo slavnostní

Zledovatělá cesta je posypaná
popelcem pro nesmeknutí
a proto tolik na odchod
Jdeš k autobusové zastávce
a neotáčíš se
Psi ti prošťekávají vesnici

Až mi zmizíš,
vrátím se do chalupy
a učešu přikrývky vzpomínek,
co po nás zůstaly rozvířené
v podkroví

↘ Jonáš Červinka

Narodil se v Liberci 11. dubna 1986. Vystudoval střední uměleckou školu v Jablonci a studuje estetiku na filozofické fakultě Univerzity Karlovy. O své práci pochybuje, ale přitom nepřestává věřit.

Říkají: „Píšeš z bláznovosti mládí „ a ty jim odpovídáš. „Když mě se ještě nechce vůbec usnout...“

Viola Fischerová

↘***

Vzdal jsi to v noci
uprostřed věty
Skončený? Neskončený?

Proskočils do světla
nebo do zatmění?

Rozbřesk mrazí

Slyšíš
je tam však Kresba
skvělý Egli
a zbloudilý Graus

vzpomeň si
Tví žáci miláčci
a sebevrazi

↘Příběh prvý

Drobný, hezký, mysleli jsme – malý lord Fauntleroy, ale pospíchal na tramvaj, když měl tatínek směnu. Od dvanácti četl disertace. Přinášel v aktovce staré mince a tisky, skláněli se nad nimi u Pavlova psacího stolu.

Říkala jsem si, je to stejná tvář jako Pavel na té fotce z šestnácti. Takový mohl být jeho syn.

Nosil po doktorech kocoura s věčně prašivým uchem, Pavel se smál, nový by tě přišel laciněji, nedal by ho však, ani kdyby byl beznohý.

Miloval Patricii, holku-myš, ale s duší, jak řekl Graus, s kterým se rozešla. Ale o tom nemluvil s nikým. Netroufal si, netroufala si, jeden – ještě, jeden už ne dost dobrý pro toho druhého.

Ráno vypadl kocour z okna a zabil se. Mattias Egli se zastřelil vzápětí, staromódní pistolí, na kterou jsi mu před Vánoci půjčil dvě stovky.

▾ Příběh druhý

„Není na to vysvětlení,“ řekl Pavel v září, „Krebsa se stal přes prázdniny geniální. Něco se mu rozsvítilo v hlavě.“

O přestávce postával na dvoře, blížil se loudavě, urostlý, opouzdřený, nedával se. Chtěl dělat čistou filozofii, půl roku chyběl, hrál šach sám se sebou, nemohl vyhrát. Čekal na dvoře, byl duben, na střeše pracovali pokrývači.

„2000 franků je přece dost.“

Smál ses. „Za nicnedělání, ale ne za pořádnou práci.“

Usmál se. „To jste celý vy.“

Když zazvonilo, podal ti ruku, nikdy předtím tak neučinil, odešel na záchod a oběsil se.

Rok si vedl záznamy, složitý systém bodů. Bilanci podtrhnul. „Jediný, koho jsem si tady mohl vážít, je pan Buksa.“

Byl jsi bledý jak smrt. Vrátil ses z pohřební hostiny a řekl jsi: „Já už vím. Krebsa žil mezi samými klokany a měl chudák zato, že jsou mu vlastně nadřazení.“

▾ Příběh třetí

Mezi náčrty a poznámkami zbyl i nedokončený spis Šimona, písaře při úřadě Otců města Jeruzaléma, ex offio obhájce mrtvých, nemajetných a nepřítomných. On to byl, kdo se ujal trestní věci Ježíše, syna Mariina, narozeného v Betlémě, příslušného do Nazaretu, tesařského pomocníka t.č. bez pracovního poměru, a sepisoval žádost o poshovení, protest proti rozsudku smrti ukřižováním, neboť rozsudek odpírá platným normám římského práva.

Žádost nebyla dopsána, stránka o smrti na kříži je prázdná. Jen na okraji dvě sotva čitelné poznámky. „Všechno to děláme, abychom takhle umřeli sami.“

„Není pochyb, že jest to hlavně žal.“

Viola Fischerová

↘***

Bože můj
neměli jsme nikdy jistotu
že žít je samozřejmé
a nárok na to slušný
Nebyli jsme vlažní
Jestliže jsme první
vyklízeli pole
nehnala nás bázeň
ale stud
Tedy pýcha
První hřích

(Zádušní básně za Pavla Buksu)

↘***

A jednou každá z nich
v koupelně ve dveřích
dopustí
poslední porážku

To potom s úlevou
a téměř pobaveně
přihlížejí té pokálené
cizí staré ženě
co se už nešťtí
odsouzená navždy k bytí
jako k nebytí

Co však ty malé holky v nich?
Ty které sfala
ještě jim nebylo dvanáct
samotná láska
samotná zrada

Ty plavé s lilí
co za noci lítaly
nad dlouhými temnými vlnami
s kolínky sevřenými

Už brzy půjdou
do té hnědé tmy
kde otcové odloží brnění
a na zlatém listí je nazí
budou milovat jako muži

a matka ta svatá
pod plachetkou
tam nebude
odejde do kláštera

a milenky zdřevění
a upadnou jim ruce

a tam v té tmě
kam každá půjde sama
těm malým holkám zas
přiroste uřatá hlava
a jejich rozbité srdce
se zcelí

a ony už navždycky
budou milovat
jak milovaly jen jednou
tak úplně
a bez viny
muže
který je otec a bůh

(Babí hodina)

Viola Fischerová

↘***

Rok trvalo to štěstí mami
když ti alejí mezi rybníky
chodilo dítě tvým dětstvím

a mně se s tebou
děly pohádky

Po roce jsme se vrátily
do světa domů

kde ty ses každé tři týdny
musela chodit hlásit

„Kdybych se nevrátila
jdi k paní Hofmanové
ona ví co má dělat

Tou větou mami
začalo moje vyhnanství
a čarování

Ty jsi však tehdy
už obrůstala kůrou

navždycky

↘***

Oni si skutečně
objednávají na kusy počet
živých koček
s vyloupnutýma očima
a slepé feny

Tento kruh –
vždy dvě a dvě krvavé
jamky a tmu –
Básník přehlédnul

Lidé podnikají
Jsou pracovití
Ve dne v noci
dlabou z hlav zaživa
drahokamy

Jednou až pominou
už bez sebe a v pláči
budou ty oslavené oči
vkládat zpátky

↘***

Pane Ty víš
o úzkostech toho dítěte
že se probudí
u studny v cizí vsi
sirotek bez matky

Ty znáš jeho tajné hry
za matčiny nemoci

Matka je nemocná
Umře aby se netrápila
Dítě je samo
Umře aby se netrápilo
Pes je opuštěný
Umře aby se netrápil
Postýlka a dům shoří

To dítě Pane
se nebálo smrti

V šesti
s prádelní šňůrou kolem hlavice postýlky
zkoušelo jaké to je
se oběsit

Viola Fischerová

↘***

Tenkrát v noci tati
ses ke mně vrátil
a vzal mě do náručí

Venku číhala
v pláštěnce s kápí
postava s ufatýma rukama
okrouhlé průřezy bílou a rudou tkání

Přesto jsem plakala štěstím

Nikdy jsem o tom
neřekla nikomu
ani slovo

Mé tajemství
se neproměnilo
v sen

(Nyní)

↘***

Jednou to přijde
smrt ve vlastním těle
čistém a spořádaném
jako byt

kde ve zdi vlhne cihla
roste houba
šíří se tíseň

jíž se nezbavíš

↘***

Když sní
vidí tuhou tmou
zná úlek pádu ze srázu
a zezadu tupý úder
do hlavy

Volá mi
ať za ní přijdu do té staroby
kde není s kým mluvit

Pak se však stydí
že se nedokázala vyhnout smrti
a leží a mlčí

↘***

Zbývají ti
oslnivé stavby v slunci
jejich nesmrtelný tvar

Chceš do Řecka

Vyhni se však
kaktusovému poli
hnízdí v něm přízračné
podoby smrti

vnitřnosti zeleně

Viola Fischerová

↘***

Nebraň se
Tvá skvělá levá hemisféra
narazila

Zbývá ta pravá otevřená
pro tvého Mahlera a Bacha

Pro jiné vzorce existence

Chceš je snad popřít
stejně jako Boha?

↘***

Na postelích utonulé maso
plesnivé nehty
jámy úst

Nespící spící oči

a život pouštěný do žil
přivazovaných k mříži
fáči

Nechte ho být
když šmátrá po kanyle
je to můj brácha
a už chce pryč

↘***

Bože
jedlí jsme zakázané
a vyhnaní v hříchu
žili krvavě

Té podřezané úzkosti a hrůzy
co jsme spolykali

Z Boží milosti
ze svobodné vůle
všehopáni

A teď jsme na řadě

↘***

Taky jsme přibíjeli na dveře psy
o výročí

že neštěkali
když byl ohrožen Řím

Tys Pane na kříži
volil Boha

ale ti psi?

Viola Fischerová

↘***

Večer před Velkým pátkem
však děti sní
jak Tě osvobodí z vězení
aby Tě nebili jako toho koně
co upadl na dláždění

Pane dej jim
ať na louce v ráji
potkají toho koně
a taky ty psy

Rabboni

(*Předkonec*)

↘ Viola Fischerová

(*1935, Brno)

Básnířka, překladatelka. Žije v Praze. Po roce 1986 knižně publikovala sbírky básní *Zádušní básně za Pavla Buksu* (Petrov, Brno 1993), *Babí hodina* (Nakladatelství Franze Kafky a Bonaventura, Praha 1993; Nakladatelství Franze Kafky, Praha 1995; cena Českého literárního fondu), *Jak pápěří* (Artforum-Jazzová sekce, Arkýř, Praha 1995), *Odrostlá blízkost* (Petrov, Brno 1996), *Divoká dráha domovů* (Torst, Praha 1998), *Matečná samota* (Petrov, Brno 2002), *Nyní* (Petrov, Brno 2004; Drážďanská cena lyriky) a soubor pohádek *Co vyprávěla Dlouhá chvíle* (Meander, Praha 2005; Magnesia Litera za knihu pro děti a mládež, Prix Bohemia 2006 jako rozhl. hra). Sbíрка *Předkonec* vyjde v dubnu 2007.

Hana Fousková

↘ Blázen

Jsem žhavý uhlík
na popelu světa
jsem spálená na troud
srším jiskrami
občas na mě šlápne tvoje bota
zahořím a propálím se hvězdami
Jsem bílá kost již můj pes jak lunu
nese v tlamě
jsem okusek v pařeništi země
který jedí růže k snídani
Jsem kostí ve velrybím chrupu
o kterou si brousí dálky oceán
jsem hrbem na tvém trupu
zkus mě zakousnout
vyvrkneš si chřtán

Ten večer jsem potmě
poslouchala noc
a když jsem pak rozsvítila
a přistoupila k zrcadlu
měla jsem velká savá ústa
a malé krvavé oči
jako bych je upírala
hluboko do dna tmy až po kořínky hvězd
až mi je noc vysála
noc bezedná až do dna mlčení
a má duše se ústy přísála
až na zježenou srst létavic
Tak jemně
že čas
mi ji už bude vracet jenom po troškách
s každým úderem hodin
jednu ránu do srdce
jednu do pohlaví
dokud mé krvavé srdce bude odtikávat čas
po troškách

Nečeš mi duši bolesti má
svým krvavým hřebenem
praská to
zebe to
hoří les kostí mých
divoká ovečka mého srdce
máčí čumáček až po roky
do stažené krve tvého temného temene
z vemínka mé luny
už odkapalo všechno mléko
do splašků času
Splašené spřežení let
a jeho zplesnivělá rozevlátá hřívá
nade mnou plete oprátku
Oprátkou zavěšenou na stříbrné háčky hvězd
pohupují nebeští beránci
ach tak vysoko ach tak hluboko nade mnou
Až jednou spolknou nekonečno
určitě se nezalknu

Hana Fousková

Nořím se do spánku
jak do bahna
čepel nože
Jak vyschlá řeka vyprahlá
a volám tebe bože
Jak loď bez kýlu
a bez ráhna
nořím se ve své hoře
Jako liška v noře
koušu si svůj chvost
opelichaný až na kůži
Jen trny bez růží mi nechala minulost
a všude je noc
Tou nocí já putuji k hoře
a svoje vychladlé lože
teď nechávám kojotům
Svým snům
teď říkám mé děti
Právě mi zas
omyté krví
vyhřezly z duše
a byl to těžký porod

(Troud)

Otročím svým očím
jež nic nevidí
párkrát se otočím
a jsem bez lidí
Kotel na dřevo
svou věčnou píseň zpívá
Země zimomřivá
zase dýchá samotou
Měsíc bez těla lačně prohání se tmou
Co bys nechtěla?
Snad aby ti
luna zvěčnělá spadla do těla?

Hana Fousková

Tvoř a hoř
a sálej žár
kolem tebe suchopár
nedopusť
aby bůh
byl stár

*(z rukopisného výběru z básní z let 1999–2002
Narodila jsem se sama*)*

Někdy tma hřeje
a někdy děsí
Někde kdesi pod nebesy
pánbůh hřeší
V lese je v noci útulněji
nežli v pokoji
stěny mě svírají jako brnění
nikdo není pod nebesy
jsem poslední člověk na zemi
Jen letadlo bloudí v tmách
jako posel z jiných světů
okna mají slepé oči
a mé duši brání v letu
A luna v tom kolotoči
zabloudila v jiných planetách
Jsem poslední člověk na zemi
Jen pes vedle mě tiše vzdychl
a tikající budík krájí ticho na kusy
Je půlnoc kdy v nábytku
cvakají zuby démoni
Zdechlinu dne zas někdo vleče do minula
možná že kdybych se nepohnula
přežene se čas přese mě
já zůstanu taková jak jsem teď
vystoupím z času
jako jsem už ze světa lidí vystoupila
ale to bude smrt
a ta je bílá
Jsem plamen
a jako svíce vzlínám k bohu

Ticho
a samota
jsou mými jedinými hosty
Stromy jak kosti
mlčky ční k nebesům
Všechny své mrtvé jsem ztratila
a nenajdu je už
všichni mí mrtví
mi zůstali
v srdci
jak tupý nůž

(z rukopisného celku Básně ze zápisníku /před 1998/)

Hana Fousková

Mezi ohlodanými kostmi smrků
jsem tiše šla
a svírání po mně slepě tápalo
rozžhavenými tlapkami
v srsti smrků
jiskry praskaly
má duše žhnula
plamínky trávy
něžně olizovaly má chodidla
a tam kde končí tam
hořel obzor
pochodní
již hory svíraly
ve svých protáhlých čeniších
má duše vyla
prsty jsem vybírala hnidy
zhaslých hvězd
prskaly v prstech vzteky

(z rukopisného souboru básní z roku 1998)

Všude pusto a prázdno
všude vězení
všechny dveře jsou zavřeny.
Jediný východ – šílenství.
mračna se vzpínají na duši
jak divocí koně.
Šílené zdi útočí
to duše, která tone,
třese svou prázdnou náručí.
A auta pláčou pod okny
jak uhánějí v dál.
Tebe už míjejí i sny
Tvůj svět už Bůh rozprodal.

Samota mě trhá zaživa
a má střeva požívá.
Čas mě drží
jak špinavý strop.
Svět si ze mě dělá hromosvod
blesky se o mne tříští za bouře
když se nebe se mnou rve
má samota táhle řve
a všichni si před ní zacpávají uši.
Do dlaní Ti položím svou duši
a Ty ji vypiješ
jak syrové vejce k snídani.
Až svítání zahoří
bude po hoři.

(z nejnovějších rukopisů)

Hana Fousková

Vlastní životopis Hany Fouskové

Vyrostla jsem ve Světlé pod Ještědem, odkud pocházela moje matka, i když jsem se narodila ve Šluknově. Rodiče se rozvedli, když mi bylo sedm.

Zůstaly jsme samy s matkou a sestrou. Matka nepracovala, žily jsem ze sociálních podpor. Nejenom že jsem měla nedostatek podnětů na zapadlé vesnici. Rodina mě přímo hubila. Nejenom že jsem musela oddírat téměř všechnu práci (v 8 letech jsem kromě uklízení musela našťípat dříví do celé chalupy), ale zakazovali mi číst a štětec s černou a bílou temperou jsem dostala až ve 13 letech. Marně jsem matku prosila o nějaký hudební nástroj. V patnácti mě dala na dvouletý učňák na tkadlenu, přestože jsem se dobře učila, protože to bylo zadarmo. Většina mých spolužaček vyšla ze sedmé třídy.

Z prvního ročníku mě poslali na střední textilní průmyslovku, výtvarný obor. Až na to, že k textilu jsem neměla žádný vztah a malování tam bylo velmi málo. V druhém ročníku mi matka neposílala už téměř žádné peníze, byla jsem živa z toho, co mi dali spolužáci. Přerušila jsem studium z podvýživy. Byla jsem nejnadanější žákyní školy. Druhý rok jsem při studiu myla v noci nádoby a téměř jsem nespala. Můj profesor se mě pokoušel dostat na akademii, ale ministerstvo školství to nepovolilo, protože mi ještě nebylo osmnáct.

Nakonec jsem se duševně i fyzicky zhroutila a upadla do naprosté deprese. Podvědomě jsem vytušila, co je to chtít malovat za komunismu. Matka mi bez mého vědomí vyběhala důchod z psychiatrie, protože jsem se pokoušela o několik sebevražd. Peníze mi nedávala a já jsem otékala hladu. Nakonec jsem našla domov na psychiatrii, odkud jsem chodila i do zaměstnání. Ve 21 letech mě z psychiatrie definitivně propustili a já jsem odjela do Brna. Chtěla jsem si najít práci a zbavit se důchodu. Měla jsem na to dokument nadepsaný „Pokus o práci“ a s tímhle papírem jsem samozřejmě žádnou práci nesehnala. Doktor, který mi jej vystavil a napsal důchod na hlavu, se brzo na to zastřelil jako těžký schizofrenik.

Pochopila jsem, že jestli chci vystudovat, tak jedině s invalidním důchodem, abych měla z čeho žít. Navíc jsem vlastně měla základní vzdělání a uklízečku se mi dělat nechtělo. Kreslila jsem 6 hodin denně. Zkoušky na AVU jsem nakonec neudělala, i když asistenti i profesor obdivovali mé kreslení. Na pohovorech, které ostatně vedl student – předseda SSM, jsem nevěděla, co je to Bangladéš, a řekla, že vůbec nečtu noviny. Byla jsem naivní. Strávila jsem mládí v blázinci a myslela jsem, že za totality stačí pro přijetí na školu jen dobře malovat. Na zpáteční cestě jsem hodila celou těžkou slohu kreseb do Vltavy.

Velmi snadno jsem se dostala na střední uměleckou průmyslovku na Holarově náměstí. Byla to dobrá škola, ale udržela jsem se tam jen rok, protože škola mě nemohla už nic nového naučit, přestože jsem absolvovala kreslení ve všech třech ročnících. Co se týče teoretických předmětů, tam jsem docházela jen jednou za čtvrt roku na vyvolání. Když jsem odcházela, řekl mi ředitel, že by mě nechal projít maturitou, i kdybych propadala, jako výjimečný talent. Ale mně tvrdil prof. Libenský na UMPRUM, kterému jsem nosila práce, že mě dostane do školy na dispens, abych se střední školou neotravovala. Kromě toho jsem věděla, že maturita při důchodu na hlavu nemá vůbec žádný význam. Navíc jsem v Praze neměla kde bydlet. Stýkala jsem se s Křížovnickou školou, později jsem přebíhala k undergroundu.

Hana Fousková

Bylo mi 25 a mí 17letí spolužáci mě nebavili. Ale ten rok jsem zkoušky nedělala, narodila se mi dvojčata a vrátila jsem se na vesnici. Chtěla jsem to zkusit, až bude dětem rok.

Děti mi samozřejmě vzali u porodu, i když jsem ještě žádnou diagnózu neměla. K tomu stačil důchod. Musela jsem si je vysoudit. Když jsem se příští rok připravovala s dvojčaty na zkoušky v rozpadající se chalupě, bylo s nimi spousta práce. Matka mi odmítla pomoci a můj nadprůměrný chlapeček vdechl zvratky a zemřel. Byla jsem k smrti unavená a ani jsem se nevzbudila. Příští den mi sociálka bez soudu odvedla i dceru a za 14 dní po smrti syna jsem dělala zkoušky na UMPRUM. Byla jsem polomrtvá žalem, navíc jsem během zkoušek sháněla advokáta, který by mi vysoudil dceru. Ale podle slov prof. Libenského jsem zkoušky udělala, jenže mě nevzali kvůli posudku. Na posudku z MNV jsem měla, že „se neúčastním politického života obce“. A tak jsem na školu zanevřela. Soudila jsem se o dceru, 3 dny v týdnu pracovala jako uklízečka a prodávala obrazy do Díla, kde mi brali téměř všechny. Jen barvy mi neprodali, protože jsem nebyla členkou Svazu. Vydělávala jsem slušné peníze, 10 let jsem se neléčila, ale důchod na hlavu mi nevzali, prý se ztratily papíry.

Až na to, že invalidní důchod se mi po tom, co jsem si vysoudila dceru, kterou mi za celý rok ani jednou neukázali, hodil. Nemohla jsem ji dost dobře vytáhnout z děcáku a vrznout ji zpátky do školky. Ačkoliv mateřskou školku mi nabízeli za symbolickou cenu 1 Kč denně, což jsem odmítla.

Za to nám nedali žádné přídavky, takže jsme měly 800 Kč. Neměly jsme ani vaříč. Nemohla jsem jezdit ani do Prahy, protože bych musela dceru brát s sebou do hospody. Celé dny jsme často nezahledly jediného člověka. Byla jsem jediná svobodná matka na vesnici a ještě jsem měla důchod na hlavu. Malovat jsem přestala, nebylo na barvy, a zanedbaná dcera dala tolik práce, že nebyl ani čas. A nečlenové Svazu výtvarníků už ani nesměli prodávat přes Dílo. Do Svazu mě nepřijali. Musela jsem mít posudek MNV a zase – neúčastnila jsem se politického života obce.

Nakonec po deseti letech v důchodu na hlavu jsem opravdu zešílela z nedostatku podnětů a zklamání nad tím, že mi dcera nikdy nenahradí nadprůměrného syna.

Dceru mi vzali opět – tentokrát právem, a já jsem se o ni musela znovu soudit, což mi zase trvalo rok. Matka prodala chalupu místnímu poslanci a mně dali být na MNV. Nebyla bych tam šla, ale u soudu mi dali podmínku, že jestli se nepřestěhuji, nedají mi dceru. A invalidní důchodci neměli za komunistů vůbec nárok na byt. Pro mě by to znamenalo doživotí v blázinci.

Těch 15 let na MNV jsem pročetla. Dceru jsem po druhém děcáku a pod prášky už nedala do pořádku a nikdy jsme k sobě nenalezly normální vztah. Zvlášť proto, že dceru ovlivňovalo okolí. Pro vesnici jsem zůstala bláznem. Nikam jsem nemohla jezdit, zvlášť proto, že každý krok jsem musela hlásit na Výboře. Přesto, že jsem byla celkem normální, byla jsem tam opuštěná, že když mi bylo smutno, zařukala jsem na vrata blázince, a když jsem toho po týdnu měla dost a nabažila se lidí, zase jsem utekla.

Po převratu dcera odešla do Prahy a já jsem začala chovat psy a začala s nimi chodit po okolních horách. Tenkrát jsem si řekla, že si budu pěstovat duši

Hana Fousková

a tělo, což mi důchod umožňoval, i když sporadicky, a přebytky dám umění. Náhodou to vyšlo, básničky se ze mě nějaký čas jen hrnuly, a malování jsem taky nezanedbávala. Postupem času jsem obrazy i prodávala, což mi umožnilo občas jet do zahraničí, když už jsem se svými psy víceméně prochodila všechny hory v Česku. Opakovaná šílenství mi nijak nevadila, spíš dávala mému životu čtvrtou dimenzi.

Ostatně moje šílenství byla na tuto dobu docela normální, odcházela jsem na jinou planetu. Co mě opravdu ničilo, a možná i zničí, byly opakované pobyty v blázinci, kde člověku bezohledně ničí mozek, často neúměrně vysokými dávkami léků.

Nikdy jsem nebyla ctižádnostivá vůči společnosti, ta mě už v mládí zavrhla, ale mám na sebe dost vysoké nároky, takže mám ctižádnost vůči sobě.

Hana Fousková

Hana Fousková (1947, Šluknov), básnička, výtvarnice. Žije v Hodkách u Světlé pod Ještědem. Texty z 90. let knižně publikovala ve sbírkách básní *Jízvy* (Fokus MYklub, Liberec 1998) a *Troud* (Host, Brno 2003).

Richard
R. Klíčník

↘Jarosloví

Budu vám nalévat pupeny
Bando!
Abyste neřekli že škudlím o mízu

I druhou mám pro fajnšmekry
a chlemtat nechávám
ji z klínů obrostlých
brzkým jarem

↘***

Matce když dceru kradou
pod rukama
pod svícnem
se slzy nestírají

Ještě včera
sama spěšně zhasínala svíčky

↘S Valentýnem nesouvisející, ba přímo o jindy

Ňadrásám ti na záda
báseň na ňadra

To abych nerušil jejich kruhy

Aby nezdavla

↘Nedělní mše

V kostelních škamnách
v parném létě
bez prádla naschvál sedají

Ve vůni
která svazuje tě
jinak se modlí

potají

Richard
R. Klíčník

↘***

Jak má milá, jak ta voní!
Jeteli, já voním po ní!
Půlnoc světlá jako ona,
provoním se, než noc skoná.

↘Podzimní slavnost

Pořádali jsme
Slavnost vypouštění bazénu

S velkou pompou jsme postávali
a divili se

Stejně jako v nejparnějším létě
mělo dno stejnou barvu s oblohou

↘Jak se mi

Napsal jsem báseň
jak se mi

Jak se mi na perónu roztrhl pytlík s pomeranči
Jak se mi jeden zakutálel pod lavičku
a zbylých šest na kolejiště

Kam jsem nesměl!

Jak se mi vysmály dvě malé holčičky
se zkaženýma zubama!

Jak se mi zmlžilo
Jak se mi udělalo nedobře

Jak se mi začalo nenávidět pomeranče
Jak se mi
napsala báseň

Richard
R. Klíčník

↘Ukolébavka

Táhni už do betle
(můj synku dadej)

Ty ksindle malej
(mé dítě rozkvetlé)

Neřvi ty sopláku
(utřem ti nosík)

Ty hroudo boláků
(neplakej tolik)

Fotr chce zalomit
(tatínek vstává)

Tož mám tě kurva zbít
(už klesá ti hlava)

↘Průzkum

Ve světle dlouhodobých snah
konečně jsem si jistý:
Podzimní dívky jsou v knihovnách
pod spadánými listy

↘K vrcholu

Zlámalas mi ruce milá
přesto stále jdu

Zlámalas mi nohy milá
já přesto ještě jdu

Na srdce jsi útočila
však dál se drápu k Ještědu
na orbitální rozhlednu

Konec už je v dohlednu

↘Drnholec po vinobraní

Jen dýchat
mezi sloupky vinohradu
něžně křísit žlutou travu

Sledovat jak poslední žebříňák
míjí posledního špačka

Doplivneš až na Pálavu

a lidé kolem s rozvahou
jdou do sklepů mačkat šňávu
pod rozfoukaným nebem

V sobotu se všude mlčí
jak lidé v kostele dvou věží

Pláče jen dřevo v cirkulárce
nad holým viničem

Richard
R. Klíčník

↘ S jakou starostí jsem se choval

Amantovy boty přitom leskem krůpatěly
a tvoje oči se krystalicky blyštěly do měsíce

To mláží bylo z lísky
lístky ti padaly do obličeje
i do kalhotek

Sílím jak podzim
Nemrava nemravná

Jak dlouze jsem tě vybarvoval
v nočním šerosvitu

Tah tahem
lupínek po lupínku
abys nebyla jenom z odstínů černil!

↘ Infarkt

Cítil jsem jakýsi na hrudi šelest
Trochu se setmělo
trochu tu zchladlo
chtělo to malinkou zidečku přelézt
a možná na chvíli pustit to pádlo

Jenže co kdyby to
Nedopadlo?

↘ Richard R. Klíčník

(*1980)

Živí se jako pisálek na volné noze a ještě nezemřel hladem. V roce 2005 se zúčastnil soutěže *Literární cena Vladimíra Vokolka*, již ve svojí kategorii vyhrál. Od té doby svoje texty nikam neposlal, aby mohl říkat, že vyhrál všechny soutěže, kterých se zúčastnil. Inklinuje k rodnému kraji (Jižní Morava, zejména Mikulovsko), žije ale v Praze se svojí kočkou. Stále nebyl schopný vydat sbírku.

Orel velmi

➤1 Orel velmi

Se ženou jsme si na sobotu kupovali červené víno ígl vely – údolí orlů nemohla si to zapamatovat pořád říkala ígl vely – orel velmi když se se mnou pak rozvedla stal se ze mě Prométheus kdykoli piju červené víno vnitřnosti mi rve orel velmi.

➤2 Desky

Moje žena byla hrozně malá měla drobonkej hrudník a když spala a pravidelně dýchala byly ty pohyby spíš cítit než vidět jak byly malé byly tak malé jako pohyby zemských desek které před miliony lety úplně změnily svět.

➤3 Černé díry

V jednom pořadu říkali že černé díry jsou místa ve vesmíru s tak obrovskou koncentrací hmoty že její gravitace vtahuje všechno včetně fotonů světla když jsme v noci přicházeli se ženou z návštěv svlékala si sukni a svetr seděla na opěradle křesla v černém prádle a černých punčochách a říkala jsem utahaná jako kotě a já jsem zhasnul lampičku protože taková koncentrace krásy vtahuje všechno včetně fotonů světla.

➤4 Souhvězdí

Moje žena měla na břiše sedm pih rozložených do zvláštního obrazce když teď někdy v noci nemůžu spát se zakloněnou hlavou chodím po sídlišti a hledám to souhvězdí.

➤5 Mapy

Utírej si ten hrnek říkala moje žena když jsem si stavěl kafe na stolek v obýváku budou tam mapy a fakt jsou tam mapy každý večer po nich teď jezdím prstem a už vůbec nemůžu najít tu dávno ztracenou zem.

Petr Kukul

↘6 Kristova léta

Když jsme po oslavě mých třiatřicátých narozenin leželi v posteli zeptala se mě moje žena jak se cítíš zralej k ukřižování řekl jsem stočila se do klubíčka a přitiskal se mi do klína abych se cítil jako bůh...

↘7 Eurydiké

Myslím že Léthé nebude moc široká řeka myslím že nebude širší než jizva mezi dvěma manželskými postelemi když moje žena odcházela ani jednou jsem se neohlédl!

↘8 Motýl

V zimě jsme učili naše děti dělat otisky ve sněhu žena tomu říkala motýl ale já se hádal že se tomu říká andělíček a letos jsem zas jednoho takového andělíčka náhodou viděl a fakt mi připadal spíš jako motýl smrtihlav.

↘9 Evangelium

Na olivovém oleji se nevyplatí šetřit řekla mi jednou žena když jsme spolu nakupovali vůbec nevím proč si to pořád tak pamatuju jako kdyby to byl nějaký důležitý výrok o Božím království.

↘10 Flétna

Když moje žena ležela na břiše obratle vystupující na její holé kůži vypadaly jako otvory na nějaké ponořené písňale na žádnou flétnu už jsem pak nikdy nezahrál takový tón.

Petr Kukul

➤ 11 Zaklínadlo

Když bývalo na podzim a v zimě v ložnici chladno a žena se ke mně tiskla říkával jsem jí tuláku jako že se tulí od té doby co odešla jsem na slova opatrný a žádná zaklínadla už neříkám.

➤ 12 Robinson

Bývali jsme se ženou ke konci týdne hodně unavení a pátku jsme říkali přítel Pátek vyslovovali jsme to tak aby to velké P bylo slyšet týden po jejím odchodu jsem začal dělat zářezy na rámu okna ale žádná loď lidojedů už nikdy nepřijela.

➤ Petr Kukul

Narodil se roku 1970 v Poděbradech, vystudoval učitelství na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Pracoval jako učitel ZŠ, šéfredaktor, pracovník Ministerstva školství, vedoucí pracovník Výzkumného ústavu pedagogického, nyní je manažerem oddělení vzdělávání komerční společnosti. Je ženatý, má dvě děti.

Publikované texty:

- 1996 – Básnická sbírka „*Dávnočas*“. V literární soutěži učitelů české literatury „Bude to nový bestseller?“ obsadila 1. místo.
- 2001 – Ve sborníku mezinárodní kulturní asociace SUNSET vychází povídka „*Karla*“ (do francouzštiny přeložila Romana Rollingerová). Tématem je otázka, čím je definován lidský život.
- 2003 – v pražském nakladatelství Ostrov vychází sbírka *Služský hřbitov*: 24 čtyřverší o 24 náhrobcích na hřbitově v obci Sluhy.
- 2005 – V pražském nakladatelství Portál vychází sbírka veršů pro děti v předškolním a mladším školním věku na témata známých českých přísloví. „*Říkejme si přísloví*“.
- 2005 – Sběrka „*Polabské evangelium*“ získává 1. cenu v nejvyšší kategorii IX. ročníku soutěže „Literární cena Vladimíra Vokolka 2005“. 24 čtyřverší propojuje evangelijní motivy s motivy Polabí.

Martin
Provazník

Z cyklu *Andělé na harfičkách*

↘ ANDĚLÉ NA HARFIČKÁCH

Zavřelas oči
a andělé na harfičkách
konečky prstů hladí struny

něco se pohnulo
a venku vládne mráz
pálí a píchá jehličkami

Zavřel jsem oči
a andělé na harfičkách
přimrzli jazýčky
k ocelovým strunám

a přece se hýbeš

↘ ZIMA ZA NEHTY

Nedohořela svíčka
a bylo ráno
studené a tiché

jako když zima
za nehty
a vrána popelavá

něco jsem zašeptal
a smrt se pousmála

↘ SMRT NA FUTRA

Sněhu bylo dost
že lidé ve vsi nepamatovali
a vítr řezal
jako když na jatkách
řezníci

dostal jsem strach
že smrt na futra

dostal jsem strach
že zařezává

Martin
Provazník

↳ ODPOUŠTĚNÍ

Nikdo po vás nechce
abyste stáčela víno
od toho jsou přece jiní

Nikdo vás neprosí
jen malá odpuštění
zůstala ležet

jak mrtvá sýkorka na ulici

↳ MODRÉ VZORY

Jsou rána, kdy jsme sami
obyčejná rána zevšední
nikdo se neptá po příčině
prostě tak

a proč židle u dveří
a bílý svetr
modré vzory

promluv si lásko s osudem
a neptej se co se stalo

↳ MADONA

Madonu nosím
jen když je mi těžko
to abych cítil
že nejsem sám

v srdci
a na polštáři

ustlalo si slunce
v modrém hábitu

↳ PEŘINKY

Když jsem byl malý
přál jsem si věci
jako baculaté děti z obrázků

a bílé peří zahřeje

Martin
Provazník

↘ OBLÁČKY

A potom jsi odjela
na modrém obláčku

zůstala ležet vůně
rozkrájených broskví

na podlaze
na malém kousku tepla

ve tmě jsou všechny oči černé

↘ ZASNĚŽENÉ BROSKVE

Usnul jsem
a zdáš se mi
zdáš se mi v bílé
Kryštofova plachetnice

a ráno se probudím
a nejsem

podzim naladěný v bílé
přivolá rychlou zimu
jako maminka
a naškrobené prádlo

a snad se mi zdáš
a nebo nový svět
tam dole
pod zasněženou broskví

↘ Martin Provazník

Narodil se 16.12.1981 v Čáslavi. V nejbližší době snad dokončí studium českého jazyka a literatury na PDF UHK v Hradci Králové. Jeho motto zní: *Nezabíjeme malé chvíle tím, že si jich nevšimneme.* A někdy třeba taky něco namaluje.

martin.caslav@seznam.cz

Miloš Říha

mše za Aničku

věnuji...

↘in nomine patris

jménem otce voláš
v patře tvého pokoje se drolí noční ptáci z nemocničních lůžek
dvojací po stínu světla z lamp
chodí ode zdi k rámu srdečního záchvatu
a povídají
a tropí špumpnágle k smíchu kradou šepot
do peří
mše začíná rozkrýváním peřin
kopancem do hran horečného snění
mše začíná a vrací
křivku pádu zkrvavených úst
až k políbení

↘confiteor

vyznávám se dveřím do tvého pokoje
že je chvíle k nevstoupení
že praští v kloubech strachem
že jsi my

prodlévání na dvou končetinách
zapřený
a srdce tluče o futra

↘kyrie eleison

pane smilujte se a vražte hřeby na dno nádoby
džbán se kývá na stolku bude rozbit
drcnutím nemocného zoufalství
a usychání

pane smilujte se kruci vražte hřeby
do plačtivých ran mokvajících z okolností
nekonečné ztráty rozumu
a blekotání

Miloš Říha

↳ gloria

sláva do mateří neviný nic není jako dřív
bolestínská mihotání dlaně po čelech
tvých chlapců
tvých rozmítačů nepokojné pohody
tvých ale co by stály za starost

za tu starost
pro srážení vrásek obvyklými metodami
lži a vyvlékání z ok
a ty je strážíš podél cesty ke mně
a já se chytám
pokaždé

↳ evangelium

čtení z první knihy
na polici hned vedle Bible
leží s rozervaným hřbetem
změň paměť a rozjímání nad minulým časem
letokruhů zrajícího vína
padlého stromu a po něm jdeš
na kraj kajícnosti v obličejí
zčernalý obtisk rtěnky
smrtky

↳ credo

věřím něco se zláme v kolenou
až do kleknutí
mravenčí pochod skrz nervy
do krajíčků těla kam se jinak city nedostanou

věřím v obtékání pohledů že je možné
brát a držet za ruku a bloumáním po ulici
rozčesávat přítomné chvíle
v proplétání kroků

věřím okenní kličky co se točí zvenku
okna v patře prolévaná touhou
nemístného pohledu
vždyť třeba ... protékají skla

Miloš Říha

↘sanktus, sanktus

svatá prostoto je mi to líto
kolébání stranou sem a tam
a vyrážení zubů nad pětidenními strništi
je mi to lito že už ti z tepen neprýští
krev a mlíko

svatá prostoto miluj mne a ber mi z dlaní
žár a nad ohněm za pátou z bran
poprosím i za ni
až jí bude lehká zem
a nebe zbude dokořán

↘pater noster

otče ber a sbírej tam
kam jsi nás nechal vbloumat
postranním úmyslem
a řečí co je na srdci
k neudržení
báli jsme se otvírat rány
tak opravdu jak se to dělá
když je blízko chvíle prolínání

↘agnus dei

beránků z běloby je na obloze
až těžko počítat
skrze průhled zvonů prý kolikrát trvá ráno
hodiny a hodiny
a potom se vrací noční spřádání nad svící
dáš ji do voskové dlaně a smlčíš co se ví
o podobě tvého smutku
o smutku beránků

Miloš Říha

↘eucharistia

to je tvé tělo a tvá krev pod postelí
válí se tu jako beznadějná bouře
v příkrovu vlasů a splínů
jako by už znělo mrtvým hlasem
že je v pekle sezóna sběru variací na životní téma rakovina
a nebe se rve s bezradností v podávané dlani
přijímám
a vracím se k plačtivému oknu
a vidím co se děje na odraze
a venku
k smíchu odraná skutečnost se mstí
za prodlévání a bojácnost

↘benedicamus domino

jdi, ve jménu Páně...

↘Miloš Říha

Narodil jsem se v r. 1984 a nikdy jsem se nenaučil malovat! Ale vždycky jsem měl velkou chuť vytvářet obrazy na papír, dávat jim charakter a snad i přimět případné konzumenty mých uměleckých pokusů k zaujatému výrazu. Nicméně Bůh mi nedal cit ani pro pastelky, natož pro štětce. Dal mi jen pár slov k obyčejnému užívání. Snažím se tedy kreslit jimi.
Na internetu publikuji pod pseudonymem Augustin Šípek.

Ivana
Svobodová

↳ Vzpomínka na Grimma

Vešla do staré známé místnosti a byla v pasti.
Usmál se na ni
a předvedl zuby.
Pak se vysmál jejím šatům, hučce a vůbec.
„To ti šila babička?
Proboha, dej to všechno pryč!“
Zase zuby a červené uvnitř.
Byla v pasti.
„A kam to mám asi tak dát?“
řekla vzpurně a čelo se jí nakrabilo.
„Pro mě za mě, třeba do... kamen.“
Sedl si na postel a pozorně si ji prohlédl.
„Pocem,“ poklepal na matraci.
Taková hodná holčička,
šla za ním a sedla vedle něj.
Pak se v ní vznítil ten bezmocný vztek a ponížení.
Obrátila se a políbila ho.
Zub za zub. Jazyk za jazyk.
Zatuchlý dech a její ústa provoněná malinami.
Plná šťávy.
Rukou zavadila o čepec.
Svezl se mu z hlavy.
„Můžeš ho hodit do kamen,“
pošeptala mu do špičatého ucha.

Ivana
Svobodová

↘ Pobřeží Čech (Toyen)

Chodila jsem po břehu
a sbírala škeble.
Ulity kolem praskaly na slunci
jako kostky ledu v horkém oleji.
Stačilo rozevřít skořepiny
- v každé byl růžový jazýček
stočený jako zárodek.
Sladkoslaný.
Něco mi připomněl,
až jsem nemohla dýchat.
Jen jsem otvírala pusu.
Byla jsem nadosah blízko,
na okraji toho slova, jména,
balancovala jsem
a po kolenou mi plavaly ryby,
mezi prsty vířili ježci
a mezi žebry zapletené řasy.

Břeh mě stáhl.
Zaplavil mi plíce
a přidržel mi hlavu dole.
Slyšela jsem škeble šeptat
na mravenčích rádiových vlnách.
Mezi rozbitými lehátky
a odváděnými slunečníky.

↘ Perspektiva

Myš
na dně sklenice
chodí dokola.
Malé tlapky se dotýkají desky stolu,
která tam tak docela není.
Poškrábou vzduch.
Proti směru hodinových ručiček
a zase zpátky.

A pak je tu sklenice
s jednou myší uvnitř.
Ta řape a hledá,
lechtá,
aby našla díru,
štěrbinu,
nápovědu...

Myš
leží na dně sklenice
a její sny
jsou plné úlomků skla a rozházených střepů.

Ivana
Svobodová

↘ Siréna II

Malá mořská víla se právě proměnila.
Má prsty plné řas
a oči plné tepla.
Chce pohnout ocasem
a dostat se z té špíny,
ale ocas je ten tam
a malá mořská víla cítí
v prázdnu po ocase chlad a vzduch
a jemnou srst.
V prsou jí vyhrne strach,
ale lapá naprázdno.
Malá mořská víla se právě probudila.

↘ Obhajoba

Jsem vlkodlak
a proto musím chodit tiše,
našlapovat jako na břicha ryb,
vyhýbat se sochám národních buditelů v parku,
vyhledávat stíny
a malovat si je podobají víčka,
aby k mému prahu nepřišlo dítě
ani žena, která krvácí,
natož panna.

Mé prsty jsou zvyklé hrabat hlínu,
Tedy je naprosto nevhodné
žádat po mně práci v administrativě
-za ty zmařené životy obyčejných lidí,
kterých se nikdy nikdo na nic neptá,
to nestojí.
Volím noc,
neboť se podobá lůnu,
což je archetypická záležitost.
Až mě zabijete a rozčtvrtíte,
chci spočinout v děloze
heinovské noci,
kdy mrtví básníci pijí víno z řeky
na počest bludných duší
mezi ruinami plnými balvanů,
které jsou nazvány Země.

Ale tou vraždou osvobodíte vlka.

Ivana
Svobodová

↘ Myju si oči v moři,

mé ruce jsou nasáklé solí.
Myju si oči v moři.
Ve vodě září strom.
Lidé přecházejí po břehu
a přikládají ke kořenům
náruče dřeva.
Pták, který si smočil křídla,
zmizel ve výbuchu jisker.
Cítím každou cévu na rtech.
Kořen, který ve mně doutná
a kroutí se jako kočka.
Pachuť mi drhne o partu
a laská mi jazyk.
Než se rozplyne v pramíncích na tváři.
Myju si oči v moři.
Po nahých nohou mi poskakují světla.
Myju si oči v moři.
Nebyls...

↘ Sevři má teskná zápěstí,

zasnub se s mými prsty.
Jsem pustá
a v noci se musím pevně obejmout.
Napínám uši jak vyděšené zvíře
a zdává se mi,
jak ke mně přichází má dvojenka.
Lehá si vedle mě do suché trávy
a šeptá mi do ucha:
„Sevři má teskná zápěstí.
Zasnub se s mýma očima.“
Má rána pak mají sytě měděnou barvu.
Mé vlasy mi splétají síť.

Ivana
Svobodová

↳Elaborát

Měsíc je patron kočičího toulání
a prudkých návalů citu.
Měsíc je také synovec spektra,
oblíbená kulisa básní
a vysoce magická záležitost.
Má sklony k sebereflexi.
Měsíc je v Anglii ženského rodu.
Pije.
A to dost.
Má v sobě určitou zlomyslnost
a zapšklost hlavě vůči neonům a laserům.
U zvlášť citlivých jedinců narušuje stavbu DNA.
A...
přichází občas v noci do mého pokoje.
Posadí se u mých nohou
a od špiček mi pomalu proniká do těla.
To on je důvod,
proč moje vzlyky budí sourozence
a derou se ven pro tu tepající horkost.

↳Jak zhltnout obraz

(„Siesta“ od Miróa)

Ten večer jsme snědli černý měsíc.
Ten večer jsem si dala absintovou hlavu.
V onu bezměsíčnou noc jsme ještě měli
červenou stuhu do vlasů, co zbyla po servírce
- kohout zhltl nefritového bažanta,
na posezení -
pak desku stolu z citrónového krému s rumem
a dvě kafe a pistáciovou zmrzlinu a něco červenýho,
o čem jsem si chvíli myslela,
že je to má noha,
a kohout si to myslel taky,
protože pak jsme tam zůstali sami
a dívali se na sebe
a polykali jsme sliny.

Ivana
Svobodová

↘ Až usneš,

tvá hlava ztěžkne jako bota.
bude se pářit den a zápach prvních chodníků.
uslyšíš vláčné stopy tramvají.
protnou se ti víčka.
vstanu já.

Skloním se k tobě.
Rána budou ve spodkách svlečená.
Až usneš,
přijdu k tobě.
A tvé bezmocné hlavě vezmu oči.
Duši potom.

↘ Ivana Svobodová

Je mi 23 let. Jsem absolventka Filozofické fakulty Univerzity Palackého, obor anglická – nizozemská filologie. Ráda překládám a zkoumám jazyk a to, jak se v něm dá zpracovat určité téma nebo příběh. Díky psaní se mi podařilo zvládnout první ročník bez větší újmy na duševním zdraví.

Narodila jsem se v Olomouci a většinu života jsem prožila v jejím okolí. V roce 2002 jsem se vydala s kamarádkou na Aljašku, kde jsem pracovala jako pokojská v hotelu v městě Fairbanks. Aljaška se mi dostala pod kůži a tím způsobem jsem si kus té země propašovala domů. To samé se mi stalo o tři roky později, když jsem studovala v belgických Antverpách. Moře bylo blízko, všude kolem gotika a hrůzostrašné legendy...

Jsou země, které jsem takhle vykradla, aniž by je někdy navštívila. Od dětství mě to táhlo na sever. Přečetla severskou mytologii a finskou *Kalevalu*. Jsou mýty a pohádky, které mě přinutí reagovat na ně – přepsat je nebo mě donutí sednout a psát.

Zúčastnila jsem se několika literárních soutěží – *Ortenovy Kutné Hory*, *Seifertových Kralup*, zlínského *Literárního května*, přerovského *Nebe počká* a olomouckých *Prvotin*. V roce 2002 jsem se umístila na 2.-3. místě v soutěži *O nejlepší fantasy*. Moje básně jste mohli slyšet i v rozhlasovém pořadu *Zelené peří*.

Miroslav
Václavek

↳ Řekl mi to déšť

Řekl mi to déšť
že žádný muž nepatří jediné ženě

Řekla mi to noc
že žádná žena nepatří jedinému muži

Našeptal mi to mořský vítr
až na kraji světa
kde modré světlo čistého nebe
patří všem

Že srdce pije svoji vlastní špatnou krev
jako těžké víno
v žízni
po rozpršeném svítání

18.6.2006

↳ Zima je

Zima je lhář
když tváří se do modra
v jiskrném zrcadle
a něco praská v krocích

snad sláma
snad chlív
snad kostí ryby

zima je hráč
na strunoví ze střev
v bílém bříše
na ptačí mlčení

rozléhá se mlha
není vidět slepeckých holí
jsou všichni bez zraku

a rovni

když převádíme se
okolo sebe
ostýchajíce se dotýkat

18.6.2006

Miroslav
Václavek

↘ Brzy je

Brzy je po ránu
jen zrcadla bdí
noc ukrojila si
z mé večerní krásy

mám u stropu

starou hvězdu
plíseň v hodinách
tebe okoralou

když objímáš

můj zparchantělý stín
i otevřené rány

je příznivý vítr

za okny

se mihla
utržená loď

18.6.2006

↘ To okolo

Dny okolo
a my
stále někde jen
kde musíme

černě mluvím
za tmy
myslím
na věci mimo slov
a konečně nejdou mi říct

až ústa sešije mi smrt
nebudu o nic více mlčet

a oči, které viděly
dám ohni

21.07.2006

↘ Tisíc

Tisíc dnů
bylo stejných
a noci jiné

několik let
bylo jiných
tisíc dotyků
a stejná zhasínání

zajaté ryby
roky hodin

je mi ticho
jsem list
nebojím se svého podzimu

strom po ovoci
list po stromu
po člověku hrob

obejmi mne
bývám sám

6.10.2006

Miroslav
Václavek

↳ Další podzim

V listech barvy a cesta
roky zasychají

další bílo
jinovatka tmy
kůže mrazu
pod ní ryby
v nich my

páchne tahle noc
hedvábím
když se marně zkoušíme neminout

měsíc
volské oko
zírá z pánve

je přepálená noc
a další podzim

17.10.2006

↳ Nejvíc

Stromy tančí jako opilé
s jizvami větru
déšť sladký jako krev
omývá
hřbet pláten

naléhavý
je
jako před dveřmi kdosi

býváme jiní
za mlhy
a černí větví
když podzim rozvěsí
nehybná světla jablek

a my nesklizeni
lžeme si, že víme
kde rozsvítit
kde zhasnout
komu ne

a nejvíc sobě

5.11.2006

Miroslav
Václavek

↳ Před probuzením

Dnes na nikoho nikdo nečeká
po stěně rozlézá se tma
v protějším domě se právě zhasíná
jen tvoje světlo
ještě je
touží
že s posledním kusem šatů
zhasnu
a měsíc rozsvítí
je slyšet město
a tvé srdce
na dosah je cosi
a skryté marno na stéblech stesku
před ránem se zamyká
kde probudím se
já jež nespím
v ránu, v mlze, v noci pravd
a boty znalé cest
zanechají šlépějí
nikdy nebylo skutečně kam jít
jen vracet se

↳ Křik

Po okraji nebe
letěl pták
roztržené břicho sněhu
tichý jako chvíle před půlnocí
kdy psi si vylízali rány
a milenci se zraňují
koncová jsou světla hvězd
svírá se teď srdce obnažené žabí
vysoko na obloze
mého nalézání
a v oknech tmy vše svítí jako pomínuté
a na okraj nebe
usedl bílý pták
a zakřičel jako narozené dítě
tu pravdu
ještě než naučí ho mluvit
pravdy jiné

jak jsme nevinní
dokud nemáme slova

20.01.2007

5.02.2007

Miroslav
Václavek

↘ Pískem jsem

Mé písky
v noci stékají zrna hvězd
tvářemi dolů
a srdce duny přesýpá
když mezi prsty si mizíme
noc co noc
zbytečně žízňíví

pískem jsem
ve tvých hodinách
voním pouští
a mojí marností

spoutáš mne
jen když mne miluješ

já tebe
když tě objímám

19.03.2007

↘ Miroslav Václavek

www.vaclavek.eu

Narozen 19.8.1965 v Rýmařově. Živý v Šumperku. Nemladý, nestarý a snad už zbavený prvních pravd. Někde hluboko v sobě jsem stále stejný jako v první den, stejný jako hory, které mne obklopují, stejný jako kraj z tvrdosti, krásy a přímočarosti, v němž žiji. Protože...

*Narodil jsem se
za okrajem větru*

*žiji
svému času poblíž*

*umírám
den po dni*

*malý pták v mém srdci
o mě neví*

*jsem možná pouze něčí sen
a i vy se mi jenom zdáte*

*v mých kostech
bije živá zem*

*ranami v očích
mi vytéká noc*

Irena
Václavíková

↘***

Placentu tohoto večera
(ovinutého copem)
žvýká fena – noc
a ne a ne polknout
to tuhé žláznaté tělo
vlhké od pohledů žen
vzlyku
logru
obtisků rtěnek
klapotu podpatků podél tramvaje
nohy přes nohu.
Až třeskne výkop.
Až zvony dunivé dunivé
ji (milenku města)
zadáví.

↘Kvítkovice

Zem načesaná
jak děti po koupání.
když stará teta
v rohu zahrady
ubila bažanta
když my se milovali
v posteli pradědy
(měl příjemné kosti).

↘Husa

Šero má vysoké čelo
když oči lišky
jak baterky
sledují husu:
vypjaté křídlo
plesk a plesk
noha trčí za les
zvednuté hrdlo čichá vzduch.
A něco se stane.
Než v motavé spirále
píchne zem.
A jen jeden výkřik
živý jak lebky motolských
podře krajinu.

↘***

Den od pohanky.
Jako před rokem.
Myš se mihne.
Pole řízne pluh.
Zase první havran
má v zobanu sucho.
A nechám si deštěm
ztřískat obličej.
Až zatrne.
A přece nevstane
ta z Nice
skokem z věže
mrtvá.

Irena
Václavíková

ÚTĚK

I.

Musíme spolu do zcela cizích měst
(kde žádné otlaky v polštářích).
Jen co dooráš ten lán a já těch pár...

„Vyjdeme před šestou.“

„Vem s sebou náplast.“

U cesty
leží na bocích
klidné šelmy.

II.

Na druhém nádraží
(ten přestup přece tolik nebolel)
devět vajglů u lavičky.
Vlak lahodně hraje
na dužninu mých žeber.
„Dobrý poslech!“ přeje oschlý stařec.
Ty se vykloníš z okna
ale krajina nejde pojmenovat.
Podobna letní rybě.
Otevřeš nádobu a dáš napít.
Slunko sedlo do jamek levých klíčnicích kostí.
Hlt je k nepolknutí.
Den je žlutkový
jak tvar tvých zad.
Je poledne a horkost nás zhryzala.
Vlak se obrátil v páru.
Zem pokapána olejem.

III.

Leháme do trav.
Kobylkám slepily se vlasy
(jen co je pravda).
„Pět peněz, pět peněz...“
Dlaň v dlani
místo nápisu.
Lidé nejsou a nebo
se zavřeli v domy.
Křik. Někdo sekl do květin.
„Nehlad' to cizí dítě!“ zařveš
když tělem proplul plž.
Vzduch okapal.
Oblékáš si šaty.
Klekneš.
Zhladíš mi lokty a
rozutíkáš se k městu.

(Z rukopisu, 2007)

↳ Irena Václavíková

(* 1978)

Pochází z Dobroslavic na Opavsku, nyní žije v Ostravě; v roce 2006 jí vyšla básnická sbírka Zámky v brněnském nakladatelství Host. Poezii a prózu publikuje v Hostu, Tvaru, Welesu, Psím vínu, almanaších a antologiích.

Petr Štengl na večeru Psího vína v pražském Studiu Paměť, listopad 2006.

➤ Nevím, jak se chytají za srdíčko starostové

Rozhovor s šéfredaktorem Psího vína, Petrem Štenglem, vedla v kavárně Wash Café na pražském Smíchově Jitka N. Srbová.

Na začátek trochu představme Psí víno těm, kdo ho třeba dosud neznají.

Psí víno má v podtitulu napsáno *Časopis pro současnou poezii*, tomu zůstává věrné po celých deset let své existence, od doby, kdy ho Jaroslav Kovanda založil. Svého času byla jeho součástí ještě příloha *Remazury*, ta se týkala divadla. Poezii samozřejmě doplňuje próza...a nedílnou součástí jsou i recenze.

A co výtvarná složka? Psí víno má pěknou úpravu...

Tak, na to bych zapomněl. Výtvarná složka, té byla a určitě i bude věnována značná pozornost. Jaroslav Kovanda, sám především sochař a výtvarník, má mnoho přátel zejména ve Zlínském kraji a vůbec na celé Moravě. A právě ti přátelé mu přispívali svými grafikami do jednotlivých čísel. Ostatně i logo Psího vína vzniklo tímto způsobem, jeho autorem je František Petrák, grafik z Luhačovic.

V poslední době ty původní kresby a grafiky vystřídaly fotografie, zdá se, že v každém čísle jsou k vidění práce jednoho fotografa. Je v tom nějaký záměr?

Celou výtvarnou podobu Psího vína má na starosti Petr Palarčík, který sám je výborný fotograf. Fotografie se tam dostaly v poměrně nedávné době v rámci snahy o určité oživení, ale není řečeno, že se časem zase nevrátíme ke grafikám... a nebo že v jednom čísle nebude obojí. To ještě uvidíme, teď jsme právě v období změn.

Když mluvíme o změně - na konci minulého roku zakladatel a dosavadní hlavní osobnost Psího vína, Jaroslav Kovanda, předal vedení časopisu do tvých rukou. Musel tě přemlouvat?

Kdybych to byl býval věděl, tak bych jsem sem nechodil. To jsem tehdy měl

řít! (*smích*) No, tak přemlouvát...on mi to tak po kouscích dávkoval. Samozřejmě, vůbec jsem neměl ani nejmenší představu, jak ta práce bude vypadat. Ale je to určitě výzva a tak jsem do toho po hlavě a s nadšením skočil.

A co máme čekat od nového čísla? Chystáš nějakou změnu?

No to samozřejmě, to se klepejte nedočkavostí! Ale vážně: my jsme s Jardou Kovandou ve vkusu hodně odlišní a to na obsahu nového čísla bude určitě znát. Ale kromě toho, a to je taková výrazná novinka: od tohoto čísla, tj. číslem 39 počínaje, bude časopis doprovázet sbírečka - příloha. Půjde o současné české autory, jako první to bude Kateřina Bolechová. Další nechci nic prozrazovat, jen ještě řeknu, že na tento rok už máme autory vybrané. A musím dodat, že zatím se na vydání těch sbíreček finančně spolupodílejí. Sice symbolickou částkou, ale zatím je to tak. Uvidíme do budoucna, jestli se to nezmění.

Petr Štengl a Kateřina Komorádová, jedna z autorek večera v Paměti.

Kam bys vůbec Psí víno zařadil, jaký má záběr?

Psí víno se z regionálního časopisu vypracovalo na časopis s celonárodní působností. Dokonce se některá čísla posílají do Ruska, na Slovensko, do Polska. Vycítil jsem, když jsme byli vloni v Olomouci, určité obavy zejména od starších moravských autorů, že když se osoba šéfredaktora přestěhovala do Prahy, jestli se i Psí víno nestane takovým pražským časopisem. Tak to určitě ne, a myslím, že to bude patrné i z prvního čísla, které jsem už připravoval, že nějaký odklon od Moravy nenastal. Já osobně nejsem zastáncem regionálních vymezení, takže bych chtěl, abychom se i dál zaměřovali na celou republiku. Časem budeme určitě řešit i internetové stránky, které má zatím na starosti bratislavský básník Roman Pekarík. Ale teď je té práce opravdu hodně, to se musí všechno dělat postupně.

Roman Pekarík, básník a autor webových stránek Psího vína, tamtéž.

Důležité jsou texty

Psí víno má redakční kruh. Ten výraz naznačuje, že to není úplně standardní redakce s rozdělenými funkcemi, že spíš funguje systémem nějaké dohody. A možná ten kruh ani není tak úplně pevný – jak to bude vypadat do budoucna?

Pracovním jádrem Psího vína jsou čtyři lidé. Kateřina Bolechová, Petr Palarčík, Milan Libiger a já. To jsou lidé, kteří skutečně na každém čísle fyzicky pracují. Výběr textů, korektury, denní agenda, administrativa atd. Pokud se týká redakční rady, jsou v ní ti, kteří každý po svém způsobu a možnostech se snaží přispět. Není to tak, že bychom všichni byli v neustálém přímém kontaktu, ale když je potřeba sejdeme se a záležitosti k projednání probereme, názorů ač jsme různých, mnohdy přímo protichůdných. Což je právě zvláštnost, a myslím že i dobrá vlastnost Psího vína.

Tady asi jde o ten společný zájem, který stojí nad nějakými názorovými odlišnostmi, tj. dostat texty k lidem.

Určitě! Kromě toho každý z redaktorů přispívá něčím jiným, buď tím, že doporučuje autory nebo píše recenze, což dělají třeba Radim Kopáč, Vladimír Novotný a další. A tím právě vzniká pestrost.

Další věc, která stojí za zmínku – všimla jsem si, že Psí víno neodděluje zkušené a nezkušené autory, texty stojí vedle sebe a je na každém čtenáři, aby si udělal názor. Je to záměr?

Naprosto. To je, řekl bych, přímo krédem Psího vína. Tak to zavedl Jarda Kovanda a v té tradici budeme určitě pokračovat. A není to ani vyvyšování „nezavedených“ ani snižování „zavedených“ autorů. Protože autor, ten totiž není vůbec důležitý. Důležité jsou texty. To, že jsou někým podepsané – potom, k dalšímu hledání, budiž. Ale především jde o texty.

Povedlo se vám někdy objevit nebo pomoci prosadit některého dosud nezavedeného autora?

Určitě, mnohokrát. V poslední době to byl třeba Ladislav Zedník, ale není to jediný případ. Mohu jmenovat například Daniela Hradeckého, Pavlu Šuranskou.

A jak vůbec vybíráte autory pro každé číslo? Už jsi říkal, že redaktoři doporučují nebo oslovují zajímavé autory. Scházíte se potom nějak, vyměňujete si názory?

Ano. Máme takový pracovní víkend, kde se sejdeme minimálně dva, ale radši víc. Všichni mají stejný štos textů a každý vybírá nebo označí, co považuje za zajímavé. Pak si texty vyměníme, ještě vyřídíme, diskutujeme. Ono tedy, nějaký metr na básně...

Více či méně sofistikovaná metoda líbí-nelíbí?

Tak za tyhle meze jsme se myslím za tu dobu už posunuli – nebo takhle: líbí-nelíbí samozřejmě, ale musím to umět zdůvodnit. Samo líbí-nelíbí neobstojí, musí to být podpořeno nějakým rozumným argumentem.

Stane se někdy, že byste přijali text, jehož poetiku řekněme osobně odmítáte, ale spatřujete v ní něco zajímavého?

Počkat počkat, jak odmítáte.

Že třeba žánrově nebo obsahem nezapadá do vašeho osobního vkusu, každý člověk má přece nějaké meze toho, co akceptuje. Příkladem by třeba mohl být automatický text, ten je pro někoho zcela nepřijatelnou formou a pro jiného je to úplně legitimní věc.

Tohle je myslím velice sporná věc a otázka názoru. Sám jsem zastáncem toho, že text, ať už má jakoukoliv formu nebo obsah, měl by obsahovat určitou – a teď to řeknu blbě – kvalitu. Hodnotu. Ale teď nemám na mysli sdělení, a už vůbec ne to, že by měl být o něčem. Vzpomínám si teď, že Ivan Wernisch má, myslím že v *Pekařově noční nůši*, slova zapomenutá. Takové výrazy, co se už nepoužívají. Ty se třeba mně děsně líbí. Takže to, že je něco experiment, není pro mě důvodem k tomu, abych text odmítl. Ale když je něco bez ducha, pak není důvod takový text dávat do našeho časopisu.

A jaký je poměr těch, kteří projdou?

Mám teď zkušenost pouze s novým číslem, a tam to byla asi třetina odmítnutých, dvě třetiny přijatých. Ale ještě bych chtěl dodat, že pro nás není vůbec podstatné, jestli je autor zavedený, známý, že vydal třeba sedm sbírek a podobně, to vůbec není záruka toho, že automaticky jeho texty otiskneme.

Jaroslav Kovanda a P.Š., dynamický záznam schůze v Království.

pracovnicí, která je takovým předstupněm k panu starostovi a má na starosti kulturu. Seznámil jsem ji s časopisem, s jeho obsahem, s jeho posláním. Paní tedy zjevně nevěděla, k čemu vůbec takový časopis (poetický časopis pro Prahu 9, pro ty kolbeny tam!), k čemu by byl. Dala si týden na rozmyšlenou. Já jsem jí tedy jasně řekl, že mi jde o peníze, ne o miliony, ale o tisíce. Paní posléze vymyslela, že bych měl napsat žádost panu starostovi. Což jsem tedy učinil, ale nechtěl jsem se nějak zvlášť patolízalsky ponižovat, pojal jsem to trochu po básnicku a ve finále jsem provedl radikální škrty, aby to bylo takové úderné. Za týden jsem paní volal, představil jsem se – a paní řekla: Ó. A pak mi řekla, že takhle tedy ne. Takhle ta žádost ne! To že nejde. A pak mi prozradila ono tajemství, jak na peníze: *To musíte pana starostu chytit za srdíčko.*

Tak kdybyste někdo potřeboval vědět, takhle se na to musí. Já tedy nevím, jak se starostové chytají za srdíčko případně za jiné orgány – ale taková byla jedna z mých prvních zkušeností co se týká shánění peněz.

K čemu vůbec takový časopis

Ty sám jsi básník. Je to velká změna, když se člověk stane z autora a posléze redaktora taky manažerem?

No naštěstí a naneštěstí zároveň, nějaké zkušenosti s tím manažerstvím i s obchodem už mám. Takže to pro mě není naprosté novum. Ale nedovedu si představit, že by se z krásné literatury stal nějaký tržní produkt...

Ten manažer byl určitě v uvozovkách.

Ale tak ono to k tomu patří. Podpora prodeje, distribuce...a peníze jsou taky potřeba. A jejich shánění, to je tedy docela šílené. A nejošklivěji se zachoval pan starosta městské části Praha 9, kde žiju. Nejdřív jsem šel za jeho zástupkyní nebo jakousi

Takže nakonec zůstane u peněz z ministerstva kultury...

No je to zvláštní pocit jít takhle za někým, kdo je zrovna u moci. I když jde jen o tu malinkatou, lokální moc. Já jsem pak samozřejmě napsal tomu starostovi takový velice zdvořilý mail, kde jsem mu vysvětlil, kdo jsem, co jsem. Pochopitelně mi vůbec nic neodpověděl. To je taková ta povýšenost, co ten plebs vůbec obtěžuje... No, tak pro básnění, jako impuls, to je zase dobrá zkušenost. Ale pan starosta by se měl stydět!

My to napíšeme tučně. A po tom neveselém shánění sponzorů bychom se mohli dát do veselejšího shánění autorů. Když tedy někdo má zájem publikovat v Psím víně, jak to má udělat, je lepší poslat texty v elektronické podobě nebo vytištěné poštou?

Tak kdybych si mohl vybrat, radši tu elektronickou podobu. My samozřejmě přečteme všechno co přijde, a chápeme, že někteří autoři k počítači nemají vztah nebo přístup, ale mít text rovnou v textovém souboru je pro nás jednodušší. Ale nevádí to - na stroji, rukou, bude-li to čitelné, bereme všechno. A ideální je soubor cca 15-20 básní, z toho se dá vybrat.

A kdyby měli zájem fotografové, výtvarníci?

Jak už jsem říkal, výtvarná podoba je působištěm Petra Palarčíka, takže pokud bude mít někdo zájem, ať klidně fotky pošle, ale nedá se slíbit, že to vyjde. Přece jenom jsme čtvrtletník především literární, takže není každá druhá stránka fotka. A navíc tak dvě tři čísla dopředu už myslím Petr bude mít vybraná.

Úplně nakonec ještě prozradme, že Psí víno oslaví letos deset let své existence. Určitě to budete oslavovat interně, ale chystáte taky něco pro veřejnost?

No samozřejmě, určitě bude slavnostní večer – s patnácti filmy Milana Kozelky, a s Alexandrovce(m)! (smích) Ne, nic konkrétního jsme ještě nedomlouvali, ale něco rozhodně uděláme a pak vás jistě pozveme.

Tak to my už se těšíme. Díky za rozhovor.